Врз основа на член 36 став 1 точка 3 и член 64 став 1 од Статутот на Општина Центар-Скопје („Службен гласник на Општина Центар-Скопје" бр. 1/06; 12/15; 9/19; 14/19; 1/21 и 11/21), градоначалникот на Општина Центар-Скопје донесе

Р Е Ш Е Н И Е
за објавување на Програмата за заштита на животната средина на Општина Центар-Скопје за 2025 година

Се објавува Програмата за заштита на животната средина на Општина Центар-Скопје за 2025 година,

што Советот на Општина Центар-Скопје ја донесе на 43. седница, одржана на 27.12.2024 година.

Бр. 09-5795/33
27.12.2024 година
С к о п ј е

ГРАДОНАЧАЛНИК
на Општина Центар-Скопје
м-р Горан Герасимовски

Врз основа на член 22 став 1 точка 2 од Законот за локалната самоуправа („Службен весник на РМ" бр. 05/02 и „Службен весник на РСМ" бр. 202/24) и член 15 став 1 точка 2 од Статутот на Општина Центар-Скопје („Службен гласник на Општина Центар-Скопје" бр. 1/06; 12/15; 9/19; 14/19; 1/21 и 11/21), Советот на Општина Центар-Скопје на 43. седница, одржана на 27.12.2024 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА НА ОПШТИНА ЦЕНТАР-СКОПЈЕ ЗА 2025 ГОДИНА

I. Вовед

Одделението за комунални работи и заштита на животната средина, во рамките на Секторот за уредување на градежно земјиште, комунални работи и заштита на животната средина, ја подготвува и ја спроведува Програмата за заштита на животната средина и природата.

Определба на Општина Центар е подобра животна средина за сите граѓани (жени и мажи), како и подобри услови за живот во сите урбани заедници, согласно принципите на одржливост.

Програмата Р - заштита на животната средина и природата опфаќа спроведување проекти и активности за подигнување на јавната свест за потребата од здрава и чиста животна средина, како и практични мерки и активности, во соработка со здруженија на граѓани, институции и фондации.

II. Цели на Програмата

Со Програмата за заштита на животната средина Општината овозможува спроведување на еколошката политика согласно европските стандарди и се залага за:

- Почитување на законите и на регулативите што се однесуваат на заштитата на животната средина, заштедата на природните ресурси, намалувањето на отпадот, подобрувањето на квалитетот на воздухот, заштедата на водата за пиење и заштитата на биодиверзитетот.
- Пристап до информации за заштита на животната средина, како и граѓанско учество на девојчињата и момчињата, жените и мажите во процесот на одлучување за прашања од областа заштита на животната средина.
- Размена на информации со различни засегнати страни и вклучување во проекти и активности за заштита на животната средина.
- Едукација на младите за теми од областа заштита на животната средина и одржлив развој.
- Во спроведувањето на горенаведените цели, програмата ќе ги почитува принципите на родовата еднаквост.

III. Програмски активности

Консултантски услуги за изработка на документи

Изработка на ЛЕАП 3

Стратешко планскиот документ: Локален Акционен план за заштита на животната средина за Општина Центар (ЛЕАП) се изработува за период од 6 години, согласно Законот за животна средина.
Целта е да се согледаат состојбите во сите медиуми на животната средина (вода, воздух, почва, отпад, бучава) и да се направи акционен план за подобрување на аспектите со животната средина. При анализата, ќе бидат земени во предвид реализираните проекти и постигнатите резултати со претходниот документ,ЛЕАП 2 за период од 2019-2025 како и можностите за подобрување на сите аспекти во животната средина. Процесот се одвива согласно Методологијата за изработка на ЛЕАП, со вклучување на различни заинтересирани страни: граѓани, претставници на институции, медиуми и др.
По изработката на финалниот документ ќе следи дизајнирање и принтање на ЛЕАП 3 во печатена и електронска верзија и јавна промоција на завршен настан.

Програма за енергетска ефикасност

Во согласност со Законот за енергетска ефикасност и со Стратегијата за енергетска ефикасност на Република Северна Македонија и акциониот план за енергетска ефикасност, советот на единиците на локалната самоуправа на предлог на градоначалникот, а по претходно мислење од Агенцијата за енергетика донесува програма за енергетска ефикасност што се однесува на период од три години.
Програмата содржи приказ и оцена на состојбите и на потребите за енергија, индикативни цели за заштеда на енергија на локално ниво, мерки за подобрување и унапредување на енергетската ефикасност и целите што треба да се постигнат со тие мерки, изворите на финансирање на вложувањата што се потребни за спроведување на мерките, активностите и роковите за спроведување на мерките, носителите на активностите и други потребни податоци.

Примена на Архуската конвенција-Овозможување пристап до информации за животна средина и учество во процес на одлучување за прашања од областа животна средина

Општината спроведува примена на Архуската конвенција на локално ниво, преку овозможување пристап до информации за животната средина, состојбите со загадувањето, мерките за заштита и планирани проекти за ремедијација на земјиште. За сите прашања од областа заштита на животната средина, Општината

има обврска да овозможи учество на граѓаните во процесот на одлучување, преку реализирање на барањата од граѓаните, дискусии околу нивните предлози и иницијативи и вклучување во годишната програма за работа.

Планирани се активности во урбаните заедници: средби со граѓаните, анкетирање на јавното мислење и форуми за дискусија.

Образование и едукација за животната средина и одржливиот развој

Во рамките на проектите со здруженија на граѓани за заштита на животната средина планирани се серија едукативни работилници за различни теми: управување со отпадот, заштита на воздухот и водата, почвата и биодиверзитетот, како и воведување здрави навики во исхраната и секојдневниот живот, наменети за основните училишта и градинките, како и со урбаните заедници.

Одделението учествува во активности за одбележување на еколошките празници: Ден на пролетта во март, 22 април - Ден на планетата Земја, 5 јуни - Светски ден на животната средина, како и активности на екоодбори.

Родов паритет на обучувачи/обучувачки, родов паритет на учесници/учеснички

Стимулирање на здрави навики

Цел Центар на точак!

Согласно предвидениот буџет, во текот на 2025 година е планирано продолжување на проектот што успешно се спроведе во текот на минатите десет години, со кој беа исплатени субвенции за купен нов велосипед. Проектот „Цел Центар на точак" има цел субвенција на жителите на Општината за купен нов велосипед од 30% од сумата за платен велосипед, но најмногу до 3.000,00 денари.

Отворена е координативна канцеларија за проектот и подготвена е База на податоци за евидентирање на барањата од граѓаните за субвенција. Во рамките на проектот, во текот на 2025 година планирани се серија активности:

- медиумски настани за промоција на проектот и активностите,
- печатење промотивен материјал и
- одржување настани и манифестации за стимулирање на велосипедизмот како здрава навика за превоз.

Родов паритет на мерката Минимум 30% од субвенциите од велосипедите за помалку застапениот пол

Е-велосипед и Е-тротинет

Со цел да се подобрат условите за користење алтернативни превозни средства и се поголемата популарност на користење електрични велосипеди и електрични тротинети, Цел на проектот е субвенционирање за купени нови е-велосипеди и е-тротинет во вредност од 30% од износот за платени е-велосипеди и е-тротинети, но најмногу до 3.000,00 денари. Родов паритет на мерката Минимум 30 % од субвенциите од е-велосипедите за помалку застапениот пол.

Дополнителна опрема за велосипеди, е-велосипеди и е-тротинети

Со цел да се стимулираат граѓаните на Општина Центар-Скопје што повеќе да користат велосипеди како превозни средства, планирано е да се спроведе субвенционирање на дополнителна опрема за велосипеди, е-велосипеди и е-тротинети во вредност од 50% од износот, но најмногу до 1.000,00 денари.

Набавка на уреди-сензори за мерење на нивото на бучавост

Поради потребата од континуирано следење на нивото на бучавост во животната средина потребна е набавка на мобилни уреди за мерење на бучава и нивно поставување на територија на општината, на локации каде се евидентирани најчести надминувања на дозволените гранични вредности (особено изразено во реони за домување).

Поставување филтри за прозорците

За избегнување, спречување и намалување на штетните ефекти од загадувањето на амбиенталниот воздух врз човековото здравје и животната средина како целина, како мерка и активност за подобрување на квалитетот на амбиенталниот воздух и намалување на штетните ефекти потребно е поставување филтри за прозорците на основните училишта – ООУ „Коле Неделковски" и ООУ „Димитар Миладинов " на територија на Општина Центар- Скопје.

Соработка со институции и организации

Редовна соработка со Секторот за комунални работи и Секторот за животна средина на Град Скопје, како и со ЗЕЛС и со Министерството за животна средина и просторно планирање за спроведување заеднички проекти и теренски активности.
Проекти и активности со Град Скопје и со други општини од градот за спроведување мерки за намалување на загадувањето на воздухот, отпадот и бучавата.
Планирана е соработка со здруженија на граѓани за реализирање партнерски проекти, меѓународни организации и фондации.

		ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ПРИРОДАТА	Планирано
Р		**ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ПРИРОДАТА**	**15.500.000,00**
Р10		**Заштита на животната средина и природата-оперативни раходи**	**8.300.000,00**
	426990	**Други оперативни расходи**	**5.100.000,00**
		Расходи за преземање мерки и активности за заштита и унапредување на животната средина	

		Проект за селекција на отпад, храна, кампања и практична селекција на хартија, пластика, електричен и електронски отпад и др.	2025
		Организирање настани и манифестации по повод одбележувањето на еколошките празници со основните училишта (Ден на пролетта, Ден на планетата Земја, Светски ден на екологијата, Европска недела на мобилност)	2025
		Спроведување анкета за собирање информации за типовите горива што се користат за загревање на објектите за домување и нивна потрошувачка	2025
		Програма за енергетска ефикасност на Општина Центар за период 2025-2027 година	2025
		Изработка на ЛЕАП	2025
		Расчистување диви депонии, депонии од шут и чистење канали	2025
	423810	**Ситен инвентар**	**500.000,00**
		Поставување филтри за прозорците на основните училишта ООУ „Коле Неделковски" и ООУ „Димитар Миладинов"" на територија на Општина Центар	2025
	464990	**Други трансфери**	**2.700.000,00**
		Субвенционирање велосипеди - проект „Цел Центар на точак" и субвенции за е-велосипеди и е-тротинети - (вклучување жени и ранливи категории граѓани што ќе имаат приоритет да добијат субвенции при објавување јавен повик со претходно подготвени критериуми), Субвенционирање поправка на дополнителна опрема за велосипеди, е-велосипеди и е-тротинети во рамките на проект „Цел Центар на точак " (вклучително жени и ранливи категории граѓани што ќе имаат приоритет да добијат субвенции при објавување јавен повик со претходно подготвени критериуми)	2025
		Меѓуопштинска соработка помеѓу Град Скопје и општините во градот Скопје за заловување и собирање на бездомни кучиња, односно нерегистрирани кучиња и регистрирани кучиња доколку се најдат на јавни површини на подрачјето на Град Скопје	2025
	425970	**Консултантски услуги**	**200.000,00**
		Енергетска контрола на сите општински објекти	2025
РА0		**Заштита на животната средина и природата – капитални раходи**	**7.000.000,00**
		Набавка на мерни сензори за бучава, мобилни уреди и мапирање на бучава	2025

Оваа Програма стапува во сила од денот на објавување во "Службен гласник" на Општина Центар - Скопје.

Бр. 08-5795/32
27.12.2024 година
С к о п ј е

Совет на Општина Центар-Скопје
Претседател
Виолета Велковска